

Naziv kolegija	UPRAVLJANJE TROŠKOVIMA I RIZIKOM U PROIZVODNJI			Kod kolegija	
Studijski program Ciklus	Diplomski studij, smjer agroekonomika			Godina studija	1.
ECTS vrijednost boda:	6	Semestar	1.	Broj sati po semestru (p+v+s)	30+26+4
Status kolegija:	obvezni	Preduvjeti:	-	Usporedni uvjeti:	
Pristup kolegiju:				Vrijeme održavanja nastave:	
Nositelj kolegija/nastavnik:	Prof.dr.sc. Marko Ivanković				
Suradnik na kolegiju/ nastavnik					
Kontakt sati/konzultacije:					
E-mail adresa i broj telefona:	mivankovic@faz.ba , ++387 63 329 510				
Asistent	Marija Lasić, dipl.oec&dipl.nov.				
Kontakt sati/konzultacije:	Utorak, 12-13				
E-mail adresa i broj telefona	lasic.marija@hotmail.com , 036 337 110				
Ciljevi kolegija:	Cilj je objasniti studentima kako i na koji način djeluje tržišni poljoprivredni sustav u mikrookruženju u razvijenim tržišnim gospodarstvima. Ovaj modul proučava zakonitosti ponašanja troškova u cilju njihove primjene na pojedinačne gospodarske subjekte (obiteljska poljoprivredna gospodarstva i poduzeća, zadruge i dr.). Cilj je upravljati troškovima poradi profitabilne proizvodnje u poljoprivredi. Na taj način poduzeća i OPG postižu maksimalne učinke uz minimalne troškove i smanjuju eventualne rizike u poljoprivredi.				
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Objasniti pojam upravljan troškovima i rizikom uz poznavanje njihova značaja, ➤ Opisati specifičnosti upravljanja troškova u područja agrobiznisa. ➤ Razlikovati osnovne metode upravljanja troškovima i njihov utjecaj na dohodak OPG-a, ➤ Opisati i donositi odluke na temelju upravljanja troškovima i prihodima ➤ Objasniti i utvrditi donju granicu prodajnih cijena <p>Objasniti i utvrditi načine poboljšanja poslovnih rezultata na temelju upravljanja troškovima</p>				
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	<p>Uvod u upravljanje troškovima. Razvitak koncepcije upravljanja troškovima. Informacije za upravljanje troškovima. Računovodstveno-informacijski sustav. Razvoj modela upravljanja troškovima. Podjela troškova značajne za upravljanje troškovima. Podjela troškova u odnosu na promjenu razine aktivnosti (promjenu stupnja iskorištenja kapaciteta %I.K.). Podjela troškova s gledišta njihove usporedbe i predviđanja. Metode razdvajanja fiksnih i varijabilnih troškova. Standardni troškovi u planiranju i kontroli. Apsorpcijski i marginalni pristup analizi troškova. Analiza odnosa. Troškovi-opseg proizvodnje- dobit(<i>Cost – Volume – Profit analysis</i>). Primjena modela doprinosa za pokriće – kontribucijska marža. Ostvarivanje većeg poslovnog rezultata promjenom prodajnih cijena. Donošenje poslovnih odluka na temelju odnosa troškova i prihoda. Inkrementalna ili diferencijalna analiza. Odluka proizvoditi ili kupovati. Prihvatiti ili odbaciti mogućnost dodatne proizvodnje. Proizvoditi ručno ili strojno. Izabrati najpovoljniji proizvodni program. Organizirati novu smjenu ili raditi prekovremeno. Zadržati ili napustiti proizvod koji ostvaruje gubitak. Popraviti ili prodati materijal, odnosno sredstvo za proizvodnju ili proizvod. Poboljšanje iskorištenosti kapaciteta i poboljšanje poslovnog rezultata prodajom dijela učinaka ispod prodajne cijene</p>				
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci	
	Konzultacije	Terenski rad	Mentorski rad	Ostalo	
	Napomene:				
Studentske obveze	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnome procesu - napisati seminarski rad i izložiti ga - pisati test - usmeni dio ispita 				

Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	30 nastavnih sati	0,15	5%	
Seminarski rad (pismeni i usmeni)		0,45	15%	
Pismeni ispit		1,2	40%	
Usmeni ispit		1,2	40%	
<p>Projektni rad uključuje pismeni rad i prezentaciju, njime se može ostvariti 15% udjela u konačnoj ocjeni, i to 10% za rad, a 5% za prezentaciju, a ocjenjuje se na sljedeći način: 0% = Rad nije napisan ili je plagijat. 2% = Rad ne zadovoljava formalne kriterije. 4% = Rad zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu. 6% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene veće gramatičke i pravopisne pogreške. 8% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene manje gramatičke i pravopisne pogreške. 10% = Rad je iscrpan, gramatički i pravopisno točan.</p> <p>Prezentacija: 0%= rad nije prezentiran 1%= rad je prezentiran uz puno pogreški u gramatici, izgovoru, nerazgovjetno obraćanje 2%= rad je prezentiran uz dosta često pogreške u izgovoru i gramatici. 3%= rad je solidno prezentiran, povremene pogreške u izgovoru ili gramatici 4%= rad je vrlo dobro prezentiran, rijetke su gramatičke ili izgovorne pogreške, vrlo dobar odnos sa slušateljima 5%= rad je izvrsno prezentiran, gotovo bez jezičnih pogreški, izvrsna suradnja i odnos sa a slušateljima</p> <p>Završni ispit ocjenjuje se na sljedeći način manje od 50% točnih odgovora = 0% ocjene od 51% do 60% = do 8% ocjene od 61% do 70% = do 16% ocjene od 71% do 80% = do 24% ocjene od 81% do 90% = do 32% ocjene od 91% do 100% = do 40% ocjene</p> <p>Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: A = 91-100% 5 (izvrstan) B = 79 to 90% 4 (vrlo dobar) C = 67 to 78% 3 (dobar) D = 55 to 66% 2 (dovoljan) F = 0 to 54% 1 (nedovoljan)</p>				
Obvezna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> Ivanković, M., (2007.): Troškovi i izračuni u poljodjelstvu, Suton, Široki Brijeg Blacher, E.J, Kung,H.C, Lin,T.W, <i>Costmanagement</i>, McGrawHillEdition, 2002. Hilton,R, Maher,M, Selto,F, <i>Cost Management</i>, McGrawHillEdition, 2002. Karić, M, Upravljanje troškovima, Osijek, 2003. Ruža,F (ur), <i>Ekonomika poduzeća, Uvod u poslovnu ekonomiju</i>, Varaždin, 2002. 			

	6. Lari Hadelan, dipl.ing i dr.sc. Mario Njavro;skripta za vježbe iz predmeta Uprava poljoprivrednih gospodarstava www.efri.hr
Dopunska literatura:	
Dodatne informacije o kolegiju	

PRILOG: Kalendar nastave

<i>Broj nastavne jedinice</i>	
I.	Naslov:
	Kratki opis: Uvod u upravljanje troškovima. Razvitak koncepcije upravljanja troškovima. Informacije za upravljanje troškovima. Računovodstveno-informacijski sustav.
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
II.	Naslov:
	Kratki opis: Razvoj modela upravljanja troškovima.
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
III.	Naslov:
	Kratki opis: Podjele troškova značajne za upravljanje troškovima
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IV.	Naslov:
	Kratki opis: Podjela troškova u odnosu na promjenu razine aktivnosti (promjenu stupnja iskorištenja kapaciteta %I.K.)
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
V.	Naslov:
	Kratki opis: Podjela troškova s gledišta njihove usporedbe i predviđanja
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VI.	Naslov:
	Kratki opis: Metode razdvajanja fiksnih i varijabilnih troškova
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
VII.	Naslov:
	Kratki opis: Standardni troškovi u planiranju i kontroli
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>

VIII.	Naslov:
	Kratki opis: Apsorpcijski i marginalni pristup analizi troškova
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
IX.	Naslov:
	Kratki opis: Analiza odnosa. Troškovi-opseg proizvodnje- dobit(<i>Cost – Volume – Profit analysis</i>)
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
X.	Naslov:
	Kratki opis: Primjena modela doprinosa za pokriće – kontribucijska marža
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XI.	Naslov:
	Kratki opis: Ostvarivanje većeg poslovnog rezultata promjenom prodajnih cijena
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XII.	Naslov:
	Kratki opis: Donošenje poslovnih odluka na temelju odnosa troškova i prihoda
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XIII.	Naslov:
	Kratki opis: Inkrementalna ili diferencijalna analiza. Odluka proizvoditi ili kupovati. Prihvatiti ili odbaciti mogućnost dodatne proizvodnje. Proizvoditi ručno ili strojno. Izabrati najpovoljniji proizvodni program. Organizirati novu smjenu ili raditi prekovremeno. Zadržati ili napustiti proizvod koji ostvaruje gubitak. Popraviti ili prodati materijal, odnosno sredstvo za proizvodnju ili proizvod.
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>
XIV.	Naslov:
	Kratki opis: Poboljšanje iskorištenosti kapaciteta i poboljšanju poslovnog rezultata prodajom dijela učinaka ispod prodajne cijene
	Literatura: <i>Obvezna literatura</i>